

۲-۱۴. اعتراض

نهادهای تربیتی، مؤسسه‌های اجتماعی هستند که توسط انسان‌ها تأسیس و برای تحقق اهداف خاصی تلاش می‌کنند. این مؤسسه‌ها و سازمان‌ها چون توسط انسان‌هایی که بی‌عیب و نقص نیستند به وجود آمده‌اند، طبعاً نمی‌توانند کامل و عاری از عیب و نقص باشند. در یک نظام تربیتی اگر فرد یا گروهی احساس کنند مورد ظلم، تبعیض یا بی‌عدالتی قرار گرفته‌اند، سعی می‌کنند با انجام اقدامی مؤثر تا حد امکان مشکل را حل و از خود رفع تبعیض و بی‌عدالتی کنند. در ادامه در مورد اعتراض، بیشتر می‌گوییم.

✓ در دوران دانشجویی مواردی پیش می‌آید که شما به‌عنوان یک دانشجو به خودتان حق اعتراض کردن می‌دهید و یا به‌صورت عملی اعتراض می‌کنید. این موارد می‌تواند شامل مواقعی باشد که شما به نمره خود اعتراض دارید، فکر می‌کنید حقی از شما ضایع شده، و یا مورد تبعیض و توهین قرار گرفته‌اید. اعتراض به کیفیت نامطلوب خدماتی که در دانشگاه به شما ارائه می‌شود و مسائل و تصمیم‌گیری‌های علمی و گاهی سیاسی نیز ممکن است در طول دوره تحصیل شما رخ دهد.

✓ صرف نظر از نوع و ماهیت مشکل، نخستین شیوه اعتراض، مراجعه به فرد مسؤول و تقاضای تغییر است. در صورت نرسیدن به نتیجه دلخواه، مراجعه به مقام بالاتر می تواند مفید واقع شود.

✓ معمولاً اگر دانشجویی نتواند از راه صحبت با فرد مورد اعتراض، به هدف یا هدف های مورد نظر خود برسد، به شیوه هایی همچون تسلیم، کناره گیری یا عصیان رو می آورد. تسلیم گرچه پیامدها و مخاطرات نسبتاً کمتری برای دانشجو در بردارد، اما چون مستلزم فرمانبرداری است، ناکامی ها و تعارض های روانی شدید و دیرپایی را به دنبال دارد. از سوی دیگر، راهبرد کناره گیری علاوه بر ایجاد احساس ناکامی، به بی تفاوتی دانشجو در مورد دانشگاه، احساس آسیب دیدن حیثیت دانشجو و ایجاد پدیده همنوایی با زورمند می انجامد. البته برخی از افراد نیز راهکار سرکشی و عصیان را انتخاب می کنند. معمولاً این افراد در اعتراض خود اصرار دارند که سیستم مدیریتی باید عوض شود و مسؤولان کنونی جای خود را به افراد باکفایت واگذار کنند.

✓ با توجه به حساسیت روابط استاد دانشجو در صورتی که به عملکرد یا رفتار یکی از استادها اعتراض دارید، ممکن است مراجعه به استادی که روابط نزدیکی با استاد مورد اعتراض دارد، مفیدتر از مراجعه به مقام بالاتر باشد.

✓ هنگام اعتراض کردن سعی کنید خونسردی خود را حفظ کرده و از تکنیک هایی مانند گریه و داد و فریاد استفاده نکنید، زیرا در این صورت هم کارتان پیش نمی رود و هم قضاوت نامناسبی در مورد شما می شود. یادتان باشد شما در چارچوب قوانین و مقررات حق اعتراض دارید.

✓ پیش از اعتراض کردن، مطمئن شوید که حق با شما است.

✓ یادتان باشد بین پرخاشگری و رفتار جرئت مندانه تفاوت بسیاری وجود دارد. جرئت مندی، یعنی «دفاع از حقوق خود و بیان افکار و احساسات خویش به شیوه مستقیم، صادقانه و مناسب». افراد جرئت مند برای خود و دیگران احترام قائل هستند و ضمن اینکه به خواسته ها و نیازهای دیگران احترام می گذارند، اجازه نمی دهند دیگران از آنها سوءاستفاده کنند. در حالی که پرخاشگر بودن به معنی دفاع از حقوق خود به شیوه ای خصمانه است که فرد سعی می کند نیازها و خواسته های خود را از طریق غالب شدن، توهین و تحقیر دیگران برآورده کند. بی گمان چنین فردی برای حقوق و خواسته دیگران اهمیتی قائل نیست. بنابراین شما حق اعتراض دارید، اما حق پرخاشگری و توهین ندارید.

- ✓ معمولاً هنگامی که ما به چیزی یا فردی اعتراض داریم، از نگاه و با عینک خودمان موضوع را می‌بینیم. بنابراین پیش از هر حق‌دادنی خود را به جای طرف مقابل بگذارید و سهم خودتان را در بروز این مشکل ببینید.
- ✓ هنگامی که اعتراضی دارید به جای اینکه داد و فریاد یا توهینی به طرف مقابل بکنید، در مورد موضوعی که موجب آزارتان شده صحبت کنید؛ به‌عنوان مثال بگویید: «من از این موضوع به این دلیل اذیت شدم که برخلاف انتظاری بود که از شما داشتم» و مؤدبانه از طرف مقابل بخواهید دلیل رفتارش را برای شما توضیح دهد.
- ✓ معمولاً هنگامی که عصبانی هستیم، حق به‌جانب جلو می‌رویم. در واقع به طرف مقابل می‌گوییم «حق با من است و تو باید حق را به من بدهی و همان کاری را انجام دهی که من می‌گویم». اگر خودتان را به جای طرف مقابل بگذارید، متوجه می‌شوید که چرا چنین رفتاری به نتیجه مطلوب نمی‌رسد.
- ✓ با این نگاه برای اعتراض کردن نروید که حرف خودتان را ثابت و به‌اصطلاح به کرسی بنشانید. شما نظر خودتان را بگویید و آمادگی شنیدن حرف‌ها و نظر طرف مقابل را نیز داشته باشید.
- ✓ در عمل نشان دهید که آمادگی شنیدن حرف‌های طرف مقابل را دارید و طرف مورد اعتراض، دشمن شما نیست.
- ✓ در مواردی مثل اعتراض به نمره‌ای که کسب کرده‌اید، استادهای فرصتی برای اعتراض اعلام می‌کنند. در چنین مواقعی به تاریخ و ساعت‌های خاصی که استاد برای پاسخ‌گویی به اعتراض شما تعیین کرده، احترام بگذارید.
- ✓ دقت کنید که اعتراض‌های گروهی‌تان، رنگ‌وبوی سیاسی به خود نگیرد.
- ✓ در اعتراض‌های گروهی خواسته‌ای را مطرح کنید که منطقی و قابل‌دستیابی باشد؛ به‌عنوان مثال تقاضای استعفای معاون دانشگاه، زمانی که شما به کیفیت غذای دانشگاه اعتراض دارید، خنده‌دار و غیرمنطقی است.
- ✓ در مسیر اعتراض کردن مرتکب اعمالی همچون قانون‌شکنی، تخریب اموال دانشگاه، حمله، و تجاوز به حریم و آبروی دیگران نشوید. در این صورت طبق ضوابط کمیته انضباطی با شما برخورد می‌شود.
- ✓ پیش از هر اقدامی برای اعتراض به پیامدهای آن فکر کنید، همه جوانب را در نظر بگیرید، بی‌گدار به آب نزنید و تکانشی عمل نکنید.

- ✓ اعتراض ممکن است نتیجه دلخواه شما را در پی داشته باشد یا بی حاصل بوده و حتی پیامدهای منفی برای شما داشته باشد. پیش از هر اقدامی باید ریسک این موضوع را بپذیرید.
- ✓ اعتراض کردن اگرچه حق شما است، اما معمولاً زمان و انرژی زیادی از شما می گیرد، آرامش شما را بهم می ریزد و در نهایت نیز ممکن است شما را به نتیجه دلخواه نرساند. با توجه به این موارد پیشنهاد می شود مذاکره کردن را بیاموزید. مطمئن باشید در مذاکره پیامدهای بهتری در انتظار شما است تا اعتراض.
- ✓ مذاکره، گفتگویی میان دو یا چند فرد یا گروه است که با هدف دستیابی به یک درک مشترک، رفع نقاط اختلاف یا رسیدن به نتیجه ای رضایت بخش به سود تمام افراد یا گروه های درگیر در فرایند مذاکره انجام می شود. در واقع مذاکره یک فرایند بردبردار است. در این شیوه نه از پیامدهای منفی اعتراض، خبری هست و نه از خشم پنهان تسلیم و کناره گیری.